

บทที่ 2

งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการวิจัยนี้

เพื่อให้การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาพิเศษการฝึกสอน ของอาจารย์พิเศษการฝึกสอนในงานโครงการฝึกหัดครูชนบทสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในบทนี้จึงได้เสนอหลักการของโครงการฝึกหัดครูชนบทโดยทั่วไป และความเป็นมาของโครงการฝึกหัดครูชนบทในประเทศไทย การดำเนินงานตามโครงการฝึกหัดครูชนบท หลักการดำเนินงานของโครงการฝึกหัดครูชนบท และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกหัดครูชนบท ข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากการค้นคว้าและรวบรวมงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักการของโครงการฝึกหัดครูชนบทโดยทั่วไป

ในปัจจุบันนักการศึกษาให้ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาในชนบทมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนา ทั้งนี้เพราะโรงเรียนตั้งขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของชุมชน และโรงเรียนย่อมจะให้การศึกษาแก่เด็กและผู้ใหญ่ในชุมชนเพื่อให้เข้าถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบทในปัจจุบัน การศึกษาย่อมจะช่วยปรับปรุงการดำรงชีวิตของคนในชนบทให้ดีขึ้น

ศาสตราจารย์ Lowry Nelson แห่งมหาวิทยาลัย Minnesota ได้กล่าวว่า Education should help children, Young people and adults to understand observable trends in rural life, to make the most of favorable tendencies and to deflect those tendencies that are moving away from a good life for all the people of the community⁷

ในการให้การศึกษามิได้มุ่งสอนทางค่านิยมเพียงอย่างเดียว แต่จะมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่อันแท้จริงของเด็กในชุมชนเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการดำรงชีวิตในชุมชน

⁷Lowry Nelson, "Education in a changing Rural Life," Education in Rural Community The Fifty-First Year book of the National Society for the Study of Education Part II, Chicago, Illinois: The University of Chicago Press, P.6

ให้ดีขึ้น โรงเรียนมีส่วนในการปรับปรุงส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ การทำมาหากิน สุขภาพ
อนามัย ชนบทธรรมนิยมในท้องถิ่นรวมทั้งการนัดพบการต่าง ๆ ในชุมชนนั้นด้วย ขณะเดียวกัน
กันชุมชนนั้นก็ควรจะใคร่ช่วยปรับปรุงและส่งเสริมโรงเรียนให้ดีขึ้น การดำเนินงานตามแนวทาง
ดังกล่าวมานี้จะก่ออาศัยครูผู้ซึ่งเป็นตัวจักรอันสำคัญในโรงเรียนและเป็นผู้นำของชุมชน
ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศที่ค่อยพัฒนาเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงจัดให้มีการ
เตรียมนักเรียนฝึกหัดครูเพื่อการสอนในชนบท เช่น ประเทศในแถบอเมริกาใต้และประเทศไทย
เป็นต้น ประเทศเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายที่คล้ายคลึงกันในอันที่จะเตรียมตัวผู้ที่จะออกไปเป็นครู ให้
คุ้นเคยกับชนบท ที่จะออกไปทำการสอน และไปมีส่วนร่วมพัฒนา

การที่จะได้ครูที่มีความเข้าใจในปัญหาของการศึกษาในชนบทนั้น จะต้องมีการปรับ
ปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนในชนบท และขณะเดียวกันนักเรียนฝึก
หัดครู ซึ่งออกไปทำการสอนจะต้องส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ใกล้ชิดยิ่ง
ขึ้น เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชนในชนบทให้ดีขึ้น

Kate V. Wofford⁸ ได้กล่าวถึงการปรับปรุงหลักสูตรฝึกหัดครูชนบทไว้ตอน
หนึ่งว่า การปรับปรุงการศึกษาให้ก้าวหน้าขึ้น จำเป็นจะต้องปรับปรุงคุณภาพของการสอน ครูใน
ชนบทก็เช่นเดียวกัน จะต้องปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น การปรับปรุงจะต้องปรับปรุงหลักสูตรการ
ฝึกหัดครูชนบท ปัญหาของการศึกษาในชนบทจะต้องนำมาพิจารณาเกี่ยวข้องในการเรียนวิชาอื่น ๆ
ในชั้นเรียนด้วยเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ Isidro Castillo⁹ ได้กล่าวถึงปัญหาของการฝึกหัดครูไว้ตอนหนึ่ง
ความว่า ครูซึ่งสำเร็จจากวิทยาลัยครูในเมืองย่อมไม่เหมาะสำหรับการสอนในโรงเรียนชนบท

⁸Kate V. Wofford, "Better Rural Education Through Improved Educational Leadership," Education in Rural Communities, The Fifty-First Year book of the National Society for the Study of Education-Part II, Chicago, Illinois: The University of Chicago Press, 1952, p.199.

⁹Isidro Castillo, "Rural Teacher Training in Mexico," The Training of Rural School Teacher, Paris, Unesco, 1953 p. 134

ครูเหล่านั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะครูจะไปประสบปัญหาต่าง ๆ ในชนบท
 กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกหัดครูชนบทนั้นมีวัตถุประสงค์ประ-
 สงค์เพื่อที่จะผลิตครูสำหรับโรงเรียนในชนบทเพื่อให้ทำหน้าที่เป็นทั้งนักการศึกษาและผู้นำของ
 ชุมชน การฝึกหัดครูจึงต้องจัดการศึกษาโดยรวมวิชาพื้นฐานโดยทั่ว ๆ ไป กับระเบียบวิธี
 สอนต่าง ๆ เพื่อให้เด็กฝึกหัดครูสามารถสอนเด็กวัยต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ และขณะเดียวกัน
 นักเรียนฝึกหัดครูก็จะต้องรู้เทคนิคของการนำผู้ใหญ่ และหนุ่มสาวในชุมชนนั้น ได้ปรับปรุง
 ชุมชนและชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นทั้งทางอนามัย ความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิต การจัด
 บ้านเรือน เป็นต้น ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องเป็นศูนย์กลางของชุมชนด้วย¹⁰

ความเป็นมาของโครงการฝึกหัดครูชนบทในประเทศไทย

โครงการฝึกหัดครูชนบทในประเทศไทยได้แนวความคิดมาจากกักรที่รัฐมนตรีว่าการ
 กระทรวงศึกษาธิการได้ไปร่วมประชุมกับองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชา-
 ชาติ (UNESCO) ในปี พ.ศ. 2498 ที่เมืองมอนติวิโด (Montivido) ในประเทศ
 อูรุกวัย (Uruguay) จากการประชุมในครั้งนั้นรัฐบาลได้ตกลงให้มีการจัดตั้งโครงการฝึกหัดครู
 ชนบทขึ้นในประเทศไทย จากนั้นรัฐบาลไทยได้เสนอขอความช่วยเหลือไปยังองค์การการศึกษาวิท-
 ทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ในฐานะเป็นสมาชิกขององค์การนี้
 คณะกรรมการบริหารขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ
 ได้เสนอเรื่องนี้เข้าที่ประชุมครั้งที่ 42 พ.ศ. 2498 ที่ประชุมลงมติให้ความช่วยเหลือแก่ประ-
 เทศไทยตามโครงการที่ไทยเสนอไป ทั้งนี้โดยได้รับอนุมัติจากที่ประชุมสมัชชาใหญ่ในสมัยประชุม
 ครั้งที่ 9 ด้วย

โครงการฝึกหัดครูชนบทในประเทศไทยที่มีชื่อเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า "Thailand
 Unesco Rural Teacher Education Project" หรือเรียกชื่อย่อว่า "TURTEP"
 กระทรวงศึกษาธิการวางโครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทขึ้น โดยใช้สถาบันฝึกหัดครูเป็น
 ศูนย์กลางผลิตครูตามแนวทางการศึกษานี้ เพื่อให้โอกาสนักเรียนฝึกหัดครูได้ศึกษาสภาพความเป็น

¹⁰ Florencio Fresnosa, "Consolidated Final Report on the Thai-
 land Unesco Rural Teacher Education Project," Thailand Rural Teacher
 Training, Paris, Unesco, 1967, p. 3

อยู่ของชนบทอย่างใกล้ชิด นักเรียนฝึกหัดครูออกไปฝึกสอนในโรงเรียนตามชนบทรู้จักทำงานใน
หน้าที่ครู พร้อมกับศึกษาวิธีการชักจูงประชาชนในชุมชนนั้น ช่วยกันปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่
ของตนและชุมชนใกล้เคียง และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชนบทให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น¹¹

เนื่องจากสถาบันอุดมสารการศึกษาที่จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นสถาบันที่รัฐบาลไทย
ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การ การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

ได้จัดให้มีศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี (ศ.อ.ศ.อ.) เพื่อ
ผู้ใหญ่ในท้องถิ่นหรือชนบทจะได้มีโอกาสรับรู้ เกิดความคิดริเริ่ม มีการพัฒนาตนเอง ดังนั้นโครงการ
การฝึกหัดครูชนบทจึงเริ่มดำเนินงานเป็นครั้งแรกที่วิทยาลัยครูอุบลราชธานี เมื่อ พ.ศ. 2499
ทั้งนี้เพราะวิทยาลัยครูแห่งนี้อยู่ใกล้กับศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี (ศ.อ.
ศ.อ) และยังมีอาณาเขตกว้างขวาง เหมาะที่จะทดลองเกษตร และอยู่ในหัวเมืองที่ใกล้ชิดกับ
โรงเรียนประชาบาลในชนบท ซึ่งนักเรียนฝึกหัดครูจะได้ใช้เป็นแหล่งวิทยากรได้อย่างดี และยัง
ได้ประสานงานกับโครงการ ศ.อ.ศ.อ. ควบ วิทยาลัยครูอุบลราชธานีจึงได้รับความช่วยเหลือ
ทั้งในด้านการเงินและอุปกรณ์

ในที่ประชุมของคณะกรรมการวางแผนการฝึกหัดครูชนบทซึ่งได้ประชุมกันเมื่อวันที่
27 กรกฎาคม 2499 โดยอธิบดีกรมการฝึกหัดครูเป็นประธานนั้น ได้มีการลงมติให้ใช้โครงการ
ฝึกหัดครูชนบทเป็นเครื่องมือสำหรับปรับปรุงโรงเรียนฝึกหัดครูที่จังหวัดอุบลราชธานีเป็นตัวอย่าง
แบบรรคาโรงเรียนฝึกหัดครูทั้งหลาย ซึ่งจะได้จัดให้มีโครงการนี้อีกตามสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ
ในอนาคต เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี ที่ประชุมจึงได้ลงมติให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นเป็น
2 คณะ คณะหนึ่งสำหรับดำเนินงานในจังหวัดพระนคร เรียกว่าคณะกรรมการอำนวยการโครงการ
การฝึกหัดครูชนบท (The General Project Committee) และอีกคณะหนึ่งสำหรับดำเนิน
งานในจังหวัดอุบลราชธานี เรียกว่าคณะกรรมการดำเนินงานโครงการฝึกหัดครูชนบท (The
Local Project Committee)

¹¹ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ "คู่มือปฏิบัติงานในโครงการฝึกหัดครู
ชนบท" เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 57 พ.ศ. 2507 หน้า 1

ผลจากที่วิทยาลัยครูอยุธยาได้ทดลองดำเนินงานฝึกหัดครูชนบทมาได้ปีเศษ ผลงานนี้ได้ปรากฏถึงคุณค่าความหมาย กรมการฝึกหัดครูจึงขยายโครงการฝึกหัดครูชนบทนี้ไปยังสถาบันการฝึกหัดครูที่อยู่ใกล้เคียงในภาคอีสาน โรงเรียนฝึกหัดครูมหาสารคามได้เริ่มทดลองโครงการนี้เมื่อปีการศึกษา 2501 ต่อมาในปี 2505 วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูอุตรธานี จึงเริ่มเปิดโครงการฝึกหัดครูชนบทขึ้น ผลปรากฏว่าเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการฝึกนักเรียนครู ให้เป็นผู้นำ และแนะนำชาวบ้าน เพื่อความเจริญของชุมชน กรมการฝึกหัดครูได้พิจารณาเห็นว่า การดำเนินงานตามโครงการฝึกหัดครูชนบทมีส่วนช่วยในการปรับปรุงและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทให้ดีขึ้นได้คือพอสมควร ทางกรมการฝึกหัดครูจึงได้นำหลักการฝึกหัดครูชนบทขยายไปยังโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูแห่งอื่นจัดทำต่อไป ปัจจุบันนี้ สถาบันฝึกหัดครูทั้ง 26 แห่ง ของกรมการฝึกหัดครู ต่างก็ดำเนินงานตามโครงการฝึกหัดครูชนบททั้งสิ้น¹²

โครงการฝึกหัดครูชนบทของกรมการฝึกหัดครูได้วางจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน ดังนี้ไว้ 2 ประการ¹³

1. เตรียมตัวครู เพื่อไปปรับปรุงการเรียนการสอน และโรงเรียน และช่วยทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งบริการชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
2. เตรียมคนครู เพื่อเป็นผู้นำคนหนึ่งของชุมชนในการที่จะมีส่วนช่วยปรับปรุงและส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนนั้นให้มีความมาตรฐานสูงขึ้น

¹² วิทยาลัยครูบุรีรัมย์, กรมการฝึกหัดครู "รายงานการฝึกหัดครูชนบทของสถาบันฝึกหัดครู" โครงการฝึกหัดครูชนบท (พิมพ์คัด)

¹³ กรมการฝึกหัดครู, op. cit, pp. 2 - 3

หลักการดำเนินงานของโครงการฝึกหัดครูชนบท

การดำเนินงานตามโครงการนี้มีไว้เพื่อจะให้การศึกษา เพื่อส่งเสริมความรู้และความเจริญของงานทางด้านสติปัญญาอย่างเดียวกันนั้น แต่ยังไม่ถึงความเจริญของงานทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมของเด็กด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะให้การศึกษาแก่เด็กซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่อันแท้จริงในชุมชน แต่ในขณะเดียวกันยังพยายามยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของนักเรียนในที่อยู่ถิ่นนี้ เพราะเหตุนี้ โครงการฝึกหัดครูชนบทจึงมีหลัก 2 ประการ

1. หลักการโรงเรียนชุมชน โรงเรียนชุมชน คือ โรงเรียนที่จัดหลักสูตรการศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ คือ สติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย และสังคมและที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอันแท้จริงของเด็ก นอกจากนี้ยังเป็นสถาบันที่ส่งเสริมให้เด็กและผู้ใหญ่ในหมู่บ้านเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน โดยการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น โรงเรียนจะเป็นโรงเรียนชุมชนใดนั้น จะต้องทำหน้าที่ต่าง ๆ อันเป็นผลให้ประชาชนใกล้ชิดกับโรงเรียน เข้าใจหน้าที่ของโรงเรียนและช่วยเหลือประชาชนให้มีชีวิตอยู่ดีขึ้น โรงเรียนชุมชนเป็นโรงเรียนของชุมชนเกิดขึ้นโดยชุมชน และเพื่อชุมชน

2. หลักการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่นหมายถึงการปรับปรุงส่งเสริม และยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนในชุมชนให้สูงขึ้นโดยทั่วถึงกัน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการริเริ่มจัดสร้างความสำเร็จมาสู่ชุมชนของตน การพัฒนาท้องถิ่นเป็นแผนงานร่วมกันระหว่างประชาชน หรือระหว่างประชาชนกับหน่วยราชการต่าง ๆ ดังนั้นจึงอาจจะเป็นแผนงานที่ประกอบไปด้วยโครงการหลายโครงการที่ทำพร้อมกันได้ ในการที่จะยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น

วิธีการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นมีอยู่ 2 วิธีใหญ่ ๆ คือวิธีการบังคับ และวิธีชักจูง แต่สำหรับโครงการฝึกหัดครูชนบทนั้นถือหลักวิธีชักจูง โดยพยายามสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นแก่ชาวบ้านซึ่งบางครั้งผู้บริหารงานด้านนี้ต้องใช้เวลาเนิ่นนาน และต้องใช้ความอดทน แต่เมื่อเกิดผลสำเร็จแล้ว ก็จะเป็นผลที่ยั่งยืน

ผู้ที่เป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินงานนี้ไหลลื่นไปด้วยดี และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ อาจารย์ผู้ทำการนิเทศการฝึกสอนในชนบท ผู้ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับงานนี้

งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกหัดครูชนบท

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รายงานการวิจัยที่ทำเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรงพบว่ามีน้อยมาก มีแต่รายงานการค้นคว้ารวบรวม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นหนังสืออ้างอิง การวิจัยที่ใกล้เคียงพอจะนำมาประมวลไว้ในรายงานนี้

เสาวภา วงษ์สิทธิ์¹ ทำการค้นคว้าและรวบรวมโครงการฝึกหัดครูชนบทในวิทยาลัยครูและโรงเรียนฝึกหัดครูส่วนภูมิภาค เพื่อรับปริญญาครุศาสตรบัณฑิตในปี พ.ศ. 2505 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการเตรียมงาน การวางแผนงาน วิธีการดำเนินงานของโครงการฝึกหัดครูชนบท สาเหตุของปัญหา และผลที่เกิดขึ้นจากปัญหานั้น ๆ ตลอดจนทั้งแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป ผลของการค้นคว้าเรื่องนี้ พอสรุปเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้นิเทศการสอนในชนบทได้ดังนี้

1. เป็นผู้ประสานงานของโรงเรียนฝึกสอนกับหน่วยงานอื่น
2. ช่วยแก้ปัญหาการ เรียนการสอนของโรงเรียนฝึกสอน
3. มีส่วนร่วมในการประชุมครูของโรงเรียนฝึกสอน
4. ร่วมปฏิบัติงานกับพัฒนากร กรรมการหมู่บ้าน และคณะครู
5. แนะนำนักเรียนฝึกสอนและครูในการปฏิบัติการสอนและงานทั่วไป

¹ เสาวภา วงษ์สิทธิ์, "โครงการฝึกหัดครูชนบทในวิทยาลัยครู และโรงเรียนฝึกหัดครูส่วนภูมิภาคระหว่าง พ.ศ. 2499-2503," วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา 2505 หน้า 139-149.

ในปี พ.ศ. 2505 จำเรียง ภาวิจิตร และเฉลิมศรี ชรรมบุตร¹⁵ ได้ทำการสำรวจความก้าวหน้าของโครงการฝึกหัดครูชนบท ของวิทยาลัยครู และโรงเรียนฝึกหัดครู 14 แห่ง โดยได้ทำการสำรวจตั้งแต่เดือนกันยายน 2504 ถึง กันยายน 2505 จุดมุ่งหมายในการศึกษาเรื่องนี้เพื่อที่จะสำรวจ การปฏิบัติงานของวิทยาลัยครู และโรงเรียนฝึกหัดครูที่มีต่อโครงการฝึกหัดครูชนบท ตลอดทั้งเพื่อทราบภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนว่ามีส่วนเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริม หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามโครงการฝึกหัดครูชนบทหรือไม่เพียงใด การศึกษาเรื่องนี้ทำโดยวิธีสัมภาษณ์ และสำรวจ จากผลงานของสถาบันฝึกหัดครู ได้พบว่าวิทยาลัยครู และโรงเรียนฝึกหัดครู 14 แห่ง ที่ใช้ทำการศึกษาเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกหัดครูชนบท เป็นอย่างดี การวางแผนดำเนินการเฉพาะแห่งต่างกันตามสภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร ในชุมชน ความต้องการของประชากร และความจำเป็นของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2508 มังกร นาทิประชา¹⁶ ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนฝึกสอนที่มีต่อโครงการฝึกหัดครูชนบท ในพระนครและชนบุรี จุดมุ่งหมายของการศึกษาเรื่องนี้ เพื่อที่จะทราบถึงทัศนคติและความพอใจต่อการที่ถูกคัดเลือกไปฝึกสอนตามโครงการฝึกหัดครูชนบท และความต้องการของนักเรียนฝึกสอนเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้และผู้อยู่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นเพื่อทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการฝึกหัดครูชนบทเท่าที่ปฏิบัติอยู่ในวิทยาลัยครู และโรงเรียนฝึกหัดครู ส่วนกลาง ผลการศึกษาเรื่องนี้ทำให้ทราบว่า นักเรียนฝึกสอนส่วนมากออกไปฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทด้วยความสมัครใจ และนักเรียนฝึกสอนต้องการได้รับคำแนะนำในด้านการศึกษา การสอน และการสอนอย่างใกล้ชิด ได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดจากบุคคลต่าง ๆ และมีกำลังใจในการทำงาน

006003

¹⁵จำเรียง ภาวิจิตร และเฉลิมศรี ชรรมบุตร, "สำรวจความก้าวหน้าของโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครู และโรงเรียนฝึกหัดครู 14 แห่ง ตั้งแต่กันยายน 2504 ถึงกันยายน 2505," รายงานการวิจัยของหน่วยศึกษานิสิตศึกษาศาสตร์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, พ.ศ. 2505, 36 หน้า

¹⁶มังกร นาทิประชา, "ความคิดเห็นของนักเรียนฝึกสอนต่อโครงการฝึกหัดครูชนบทในพระนครและชนบุรี ปีการศึกษา 2508", วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตพิเศษครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2508 1-76 หน้า

ปี พ.ศ. 2508 จัก ฤทธิไชสง¹⁷ ได้ทำการสำรวจทัศนคติของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ที่มีต่อการฝึกสอนตามโครงการฝึกหัดครูชนบท จากผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียน ป.กศ. มีทัศนคติที่ดีต่อการออกไปฝึกสอนในชนบท และเมื่อภายหลังจากการฝึกสอนแล้ว ยังมีทัศนคติที่ดียิ่งขึ้น แต่ควรมีการเพิ่มวิชาให้นักเรียนที่จะต้องออกฝึกสอนเรียนมากขึ้น เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงานในโครงการฝึกหัดครูชนบทที่ขึ้นและปฏิบัติตนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาจากรายงานเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการฝึกหัดครูชนบทที่เสนอมานี้แล้วทั้งหมด จะเห็นได้ว่า อาจารย์นิเทศก็มีบทบาทสำคัญในโครงการฝึกหัดครูชนบทประมวลได้ดังนี้

1. เป็นผู้วางแผนการสอน การช่วยอุปกรณ์การสอน การวัดผลให้แก่ นักเรียนฝึกสอน
2. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชาวบ้านที่โรงเรียนฝึกสอนไปตั้งหน่วยงานเกี่ยวกับโครงการนี้
3. เป็นผู้จัดสิ่งต่าง ๆ เพื่อสะดวกแก่การฝึกสอน และการพัฒนาท้องถิ่นให้แก่ นักเรียนฝึกสอน
4. ช่วยทำให้นักเรียนฝึกสอนมีทัศนคติที่ดีและเกิดความมั่นใจในการสอนตามโครงการฝึกหัดครูชนบท
5. ช่วยทำให้นักเรียนฝึกสอนมีทัศนคติที่ดีและเกิดความมั่นใจในการสอนตามโครงการฝึกหัดครูชนบท

หน้าที่ทั้ง 5 ประการที่กล่าวมาค่านั้น เป็นการเน้นให้เห็นหน้าที่ของอาจารย์นิเทศ ผู้ทำหน้าที่นี้ เทศการฝึกสอนโครงการฝึกหัดครูชนบทที่จะต้องทำงานค่านนี้ให้สำเร็จลุล่วงได้ผลตามจุดมุ่งหมายของโครงการที่วางไว้

¹⁷ จัก ฤทธิไชสง "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาที่มีต่อการฝึกสอนตามโครงการฝึกหัดครูชนบท" วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร พระนคร ปีการศึกษา 2508, 124 หน้า

สรุป

การดำเนินงานฝึกหัดครูชนบท ตั้งขึ้นเพื่อผลิตครูสำหรับสอนในการปรับปรุงการดำรงชีวิตของคนในชนบท ซึ่งได้เริ่มขึ้นในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่วิทยาลัยครูอุบลราชธานี โดยความช่วยเหลือขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ผลจากการปฏิบัติงานได้รับผลดี ปัจจุบันนี้สถาบันฝึกหัดครูทั้ง ๒๖ แห่งนี้ได้ดำเนินงานตามโครงการนี้ และกำลังขยายงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น